

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

ΚΑΤΩ ΟΙ ΑΔΑΜΑΝΤΕΣ

Μέγαν θόρυβον ἤγειρε κατ' αὐτὰς ἐν Ἀγγλίᾳ φροδρὸν ἄρθρον τοῦ γνωστοῦ συγγραφέως Ἄλλεν κατὰ τῶν ἀδαμάντων. Ὁ Ἄλλεν κατακρίνει τὴν χρῆσιν τῶν ἀδαμάντων πρὸς κόσμον ἐν ὀνόματι τῆς ἰσότητος καὶ τῆς καλαισθησίας. Οἱ ὠραῖοι ὄμοιοί-τινες ἐπιδεικνύονται ἀδαμαντοστόλιστοι εἰς τοὺς χοροὺς καὶ τὰ θεαρεῖα τῶν θεάτρων. θὰ φρικιάσωσι μανθάνοντες ὅτι «τὸ ἀγοράζειν ἀδάμαντα ἀποτελεῖ ἔγκλημα κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος». Καὶ οὕτως ἐκφραζόμενος ὁ Ἄλλεν περὶ τοῦ ἀδάμαντος, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ λίθος, ἐφ' οὗ προσέκοιψαν τόσαι ὠραῖαι ἀμικτωλαί, δὲν ἀστειεύεται καθόλου ἢ ἀγανάκτησις τὴν εἰλικρινῆς καὶ ἡ καταφορὰ του εἶνε καταγγελία ἐν ὀνόματι τῆς κοινῆς σωτηρίας. «Ὁ ἀληθῶς φιλελεύθερος δὲν πρέπει νὰ ἔχη ἀδάμαντας», ἀποφαίνεται ὁ ἀμειλικτος διώκτης τῶν πολυτίμων λίθων.

Ὁ Ἄλλεν ἐξετάζων τοὺς ἀδάμαντας ὑπὸ αἰσθητικῆν καὶ ἠθικὴν ἔποψιν, λέγει ὅτι ὁ ἀδάμας καθ' ἑαυτὸν εἶνε χυδαῖος λίθος καὶ οὐδεὶς θὰ ἔιδεν εἰς αὐτὸν μεγάλην προσοχὴν ἂν δὲν ἦτο τόσον ἀκριβὸς καὶ τούτου ἀπόδειξις εἶνε ὅτι οὐδεὶς δίδει σημασίαν καὶ εἰς τοὺς μᾶλλον ἐπιτυχεῖς τεχνητοὺς ἀδάμαντας, οἵτινες συνήθως εἶνε τόσον ὀμοιοὶ μὲ τοὺς γνησίους, ὥστε μόνον ἔμπειρος ἀδαμαντοπώλης δύναται νὰ τοὺς διακρίνη. Καὶ τρόντι οὔτε κατὰ τὴν λάμψιν, οὔτε κατὰ τὴν διαφάνειαν, οὔτε κατὰ τὴν ἀντανάκλασιν τοῦ φωτὸς διαφέρουσι δι' ἄνθρωπον δὲ πεφωτισμένης καλαισθησίας καὶ οἱ γνήσιοι καὶ οἱ τεχνητοὶ δὲν ἀξίζουσι λεπτόν. Φαντασθῆτε δὲ (ἐπιλέγει) ἄνθρωπον, ὅστις διαθέτει ποσὸν ἐκ πεντήκοντα χιλιάδων φράγκων. ἵνα ἀποστείλῃ μεταλλευτὰς εἰς τὴν νότιον Ἀφρικὴν, διὰ νὰ τοῦ φέρουν ἕνα ἀδάμαντα. Βεβαίως θὰ εἶπητε ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶνε παράφρων· βλέποντες δὲ τὸν διὰ τοσούτων μόχθων, κινδύνων καὶ δαπάνης ἀποκτηθέντα λίθον, θὰ εἶπητε ὅτι κατεβλήθησαν υπερβολικοὶ κόποι καὶ χρέμα διὰ πολὺ μικρὸν πρᾶγμα.

Ἄφου δὲ οὕτω ὁ Ἄλλεν ἀποδεικνύει ὅτι ἡ χρῆσις τῶν ἀδαμάντων ὑπὸ αἰσθητικῆν καὶ οικονομικὴν ἔποψιν ἀποτελεῖ ἐπ' ἀνόδον εἰς τὴν βαρβαρότητα, ἐπάγεται : «Ἡ πρόδοσις τοῦ πολιτισμοῦ συνίσταται σήμερον εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῶν σπανίων πραγμάτων διὰ τῶν ὑπὸ τῆς τέχνης παραγομένων. Ὁ καιρὸς, ὃν κατηγάλισκον ἄλλοτε πρὸς ζήτησιν ὠραίων καὶ σπανίων φυσικῶν προϊόντων, χρησιμοποιεῖται σήμερον κάλλιον πρὸς καλλιτεχνικὴν κατεργασίαν ἀντικειμένων κατασκευασμένων ἀπὸ τὸ τίποτε, κατὰ τὴν δημῶδη ἔκφρασιν. Διὰ τῆς ἀργίλλου κατασκευάζουσι σήμερον πρᾶγματα ὠραιότερα ἐκείνων, τὰ ὅποια κατεσκευάζοντο ἄλλοτε δι' ἰάσπιδος καὶ χρυσολίθου. Ἡ καλαισθητικὴ αὕτη ἐπανάστασις εἶνε ἀποτέλεσμα μεγάλης μεταβολῆς ἐν ὅλῳ τῷ κοινωνικῷ βίῳ. Ἡ ἀνάπτυξις τῶν τεχνῶν ἀκολουθεῖ τὴν κοινωνικὴν ἐπανάστασιν, ἣτις ὠδήγησε τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς δουλείας εἰς τὴν ἐλευθερίαν. Ἡ ἀγάπη τῶν ἀδαμάντων, τῶν ἀργυρῶν σκευῶν καὶ ἐν γένει τῶν πολυτίμων προϊόντων τῆς φύσεως συν-οδεύεται ὑπὸ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν δεσποτισμὸν. εἶνε ἡ καλαισθησία τῶν ἐχόντων ἀνδράποδα. Ἐνῶ ἡ ἀγάπη τῶν ἀπλῶν ἀλλὰ καλλιτεχνικῶς ἐξειργασμένων ἀντικειμένων, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία δὲν συνίσταται εἰς τὸ σπάνιον οὔτε εἰς τὴν τιμὴν, ἀλλ' εἰς τὴν διανοητικὴν ἐργασίαν, ἣτις τὰ παρήγαγεν, εἶνε αἰσθηματὸ ὅποιον συνδέεται μὲ τὸ τῆς ἐλευθερίας· εἶνε ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ κοινωνιστικὴ καλαισθησία. Οἱ τῆς πρώτης κατηγορίας εἶνε βάρβαροι, οἱ δὲ τῆς δευτέρας πολιτισμένοι. . . »

Εἶτα συμπεραίνει ὁ Ἀγγλος συγγραφεὺς, ὅτι ἡ ἀγάπη πρὸς τὰ στέμματα, τὰ οἰκόσημα, τὰ χρυσᾶ ποικίλματα καὶ τὰ ἀργυρᾶ σκευῆ, τὰ δέρματα τῶν τίγρεων, τὸν ἐλεφαντόδοντα καὶ τὰ πτερὰ μᾶς ἐρχεται κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ ἀγρίου πρὸς τὰ ἄλινα περιδέραια καὶ τοὺς κωδωνίσκους. . .

Ἐννοεῖται ὅτι ἀφῆνομεν εἰς τὸν Ἀγγλον συγγραφέα τὴν εὐθύνην τῶν γνωμῶν αὐτοῦ, μεταδίδοντες αὐτὰς εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἑστίας διὰ τὴν πρωτοτυπίαν καὶ ἰδιορρυθμίαν αὐτῶν.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΤΡΥΓΗΤΟΥ

[Ἐκ τῶν ἄρτι ἐκδοθέντων «Ἀγροτικῶν»]

Τὸ λέει ὁ πετροκότσυφας ἔστὸ δροσερὸ τ' αὐλάκι,
Τὸ λέν ἔτὰ πλάϊα ἢ πέροδικες, ἔσ' τὴν ποταμιὰ τ' ἀπόδνια,
Τὸ λέν ἔτ' ἀμπέλια ἢ λυγεραῖς, τὸ λέν μὲ χίλια γέλοια,
Τὸ λέει κ' ἢ Γκόλφω ἢ ὠμορφή, τὸ λέει μὲ τὸ τραγοῦδι.

- Ἀμπέλι μου, πλατύφυλλο καὶ καλοκλαδεμμένο,
Δέσε σταφύλια κόκκινα, νὰ μῶ νὰ σὲ τρυγήσω.
Νὰ κάμω ἀθάνατο κρασί, μωσχοβολιὰ γιομάτο,
Μέσ' ἔτὰ κατώγεια τὰ βαθνὰ σὰν μώσχο νὰ τὸ κρύψω.
Νὰ τὸ φυλάξω ὀλάκεραις χρονιαῖς, ἀκέριους μῆνες,
Ὡς ποῦ ν' ἀρθῇ μιὰν ἀνοιξί, ν' ἀρθῇ ἕνα καλοκαίρι.
Νὰ γύρη ἀπὸ τὴ μακρυνὴ τὴν ξενιτειὰ ὁ καλὸς μου.
Νὰ κατεβῶ μέσ' ἔς τὴν αὐλή, νὰ πιᾶκω τ' ἄλογό του,
Νὰ τὸν φιλήσω ἀγκαλιαστὰ ἔτὰ μάτια καὶ ἔστὸ στόμα,
Νὰ τὸν κερᾶσω, ἀμπέλι μου, τ' ἀθάνατο κρασί σου,
Τῆς ξενιτειᾶς τὰ βᾶσανα νὰ πᾶν', νὰ τὰ ξεχάσῃ.